

סדנת מחקר: נשים ופמיניזם בזמן מלחמה

בשנה האחרונה מתחוללת בישראל ובאזור המזרח התיכון מלחמה בסדר גודל שלא נראה עשרות שנים. מאפייני המלחמה הנוכחית כוללים שימוש היברידי בטכנולוגיות לחימה מסוגים חדשים לצד התעצמות של לוחמה צבאית קונבנציונלית וגיוס מילואים נרחב, שימוש בטכנולוגיות תקשורת לצורכי תעמולה ומיס-אינפורמציה, פגיעה מסיבית בריכוזי אוכלוסייה אזרחית, חטיפה של אזרחים. יות, שימוש באלימות מינית, פגיעה נרחבת במערכות אקולוגיות, קריסה של שירותים מדינתיים בתחומים שונים, התגברות הפשיעה המאורגנת ותפוצת הנשק הקל, וכרסום בטאבו על שימוש בנשק גרעיני.

אף על פי שההבנה בנוגע להשפעות החברתיות, הכלכליות והפוליטיות של מאפיינים אלה נמצאת בראשיתה, ניכר שמעמדן של נשים ממשיך להיקבע בהתאם לדפוסים היסטוריים מוכרים שמתבטאים, בין היתר, בהיעדר נשים מקבינט המלחמה, ובציפייה מנשים יהודיות בישראל למלא תפקידים אזרחיים של טיפול ותמיכה בעורף, ולהתגייס לתפקידי לוחמה

בסדיר ובמילואים. בד בבד הן מוצגות כקורבנות העיקריות של המלחמה. קבוצות קטנות של נשים אשר מסרבות לשתף פעולה עם התפקידים האלה, או שאינן משתייכות לרוב היהודי, נדרשות להתמודד עם דפוסים מתרחבים של פיקוח חברתי ופוליטי, פורמלי ובלתי פורמלי כאחד.

אנו שואלות: האם וכיצד אפשר לקיים חשיבה פמיניסטית ביקורתית בשעת מלחמה? כיצד נשים יוצרות ידע וחוקרות במצב של איום קיומי קולקטיבי? מה הקשר בין השפעות המלחמה על נשים למעמדן ערב 7 באוקטובר? מה אפשר ללמוד מסיפורים של נשים על חוויותיהן ומחשבותיהן? כיצד מקשרות בין חוויות נשים ברמה הפרטית לתהליכים פוליטיים וחברתיים רחבים? מה אפשר ללמוד מניתוח מצבן של נשים בישראל על מלחמות עכשוויות ותוצאותיהן? ומה הם התנאים ליצירת מרחבים אלטרנטיביים של חירות מחשבתית ואחריות מוסרית בתקופות של אלימות קיצונית?

סדנת המחקר נועדה לייצר מרחב לחשיבה משותפת על סוגיות אלו ותפעל על פי עקרונות של אקדמיה פתוחה, תומכת ומצמיחה במטרה לעודד פרסום של מחקר רב-תחומי ובין-דורי ולהנגיש ידע לקהלים שונים. הסדנה תפעל במשך 18 חודשים, ובמסגרתה יתקיימו חמישה מפגשים מרוכזים וכנס במכון ון ליר בירושלים.

חוקרות וחוקרים ממגוון תחומים במדעי החברה והרוח, ובכללם תלמידות ותלמידי מחקר (אחרי אישור הצעת מחקר) שכבר מקיימות ים מחקר פעיל (תיאורטי, כמותני או איכותני) או שנמצאות ים בשלבי כתיבת מאמר מוזמנות. ים להגיש הצעות. הצגת עבודות המחקר וקריאה משותפת בטיוטות המאמרים יהיו מוקד המפגשים והדיונים של הקבוצה. ההשתתפות בסדנה מחייבת נוכחות פעילה בכל המפגשים והצגת המחקר בכנס ציבורי. לצד פרסומים עצמאיים, תישקל בתום הסדנה אפשרות של פרסום משותף (גיליון מיוחד של כתב עת או אסופת מאמרים).

אנו מזמינות הצעות העוסקות בתחומים האלה:

- התארגנויות אזרחיות של נשים במלחמה (כגון סיוע, תמיכה, מדיניות, סנגור)
- קבוצות ופעילות מחאה של נשים (ובכללה פעילות שלום)
- נשים בתפקידי קבלת החלטות ובפוליטיקה (ובכלל זה משא ומתן פורמלי ולא פורמלי)
- השפעות המלחמה על נשים ממגוון קבוצות (היבטים חברתיים, כלכליים, נפשיים, תעסוקתיים, משפחתיים ואחרים)
- אלימות מינית ומגדרית
- להט"ב במלחמה
- נשיות וגבריות בצה"ל, במשטרה או בארגוני ביטחון אחרים
- התארגנויות של נשים או קבוצות פמיניסטיות מחוץ לישראל בעת המלחמה, והקשרים עימן
- נשק קל, פשיעה ומגדר
- מגדר, דת ומשיחיות במלחמה
- יוזמות תיעוד נשיות

בהגשת התקצירים (בעברית או באנגלית) יש לכלול את הפרטים האלה:

- נושא המחקר
- שמות החוקרות. ים ותיאור ביוגרפי קצר
- תקציר והגדרת מטרות המחקר
- תיאור השלב המחקרי והמתודולוגיה
- תרומת המחקר ותוצרים מתוכננים
- ציפיות ומוטיבציה להשתתפות בקבוצת המחקר

המועד האחרון להגשת ההצעות הוא 26 בספטמבר 2024. תשובות יינתנו עד סוף חודש אוקטובר.

יש לשלוח את ההצעות אל
hadassb@vanleer.org.il